

Методичні рекомендації для педагогів закладів позашкільної освіти

Заклади позашкільної освіти в умовах воєнного стану та активних військових дій в частині областей України здійснюють освітній процес здебільшого в дистанційній (онлайн та офлайн) та змішаній формах.

Особлива увага приділяється забезпеченню права на позашкільну освіту дітей із внутрішньо переміщених сімей. Українським державним центром позашкільної освіти узагальнено досвід роботи закладів позашкільної освіти художньо-естетичного та науково-технічного напрямів з означеного питання в найбільш типових ситуаціях.

Наводимо рекомендації з досвіду роботи педагогів-позашкільників.

1. Найпоширеніші та практично перевірені застосунки і технології для дистанційного навчання:

а) застосунки – Zoom, Google Meet, Вайбер, Telegram-канали, Microsoft Teams;

б) технології – електронні платформи з завданнями-тестами, ігрові онлайн-платформи, практичні завдання в онлайн-режимі за участю педагога, ігрові форми в режимі офлайн, у тому числі за участю батьків дітей...

2. Під час першої зустрічі з дітьми з внутрішньо переміщених сімей:

- невимушене, щире, доброзичливе знайомство;
- пояснювальний інструктаж, ознайомлення з традиціями роботи закладу, гуртка;
- створення території комфорту;
- використання, гри «Три цікавих факти про себе»;
- відмова від перевантаження емоціями;
- групові заняття, спрямовані на згуртування дитячого колективу (виконання мистецьких творів у групі, спільна робота над технічними моделями, долучення до проектної роботи в групі);
- уникнення слів і термінів, які нагадують про попередні тривоги.

3. Якщо в одному гуртку, групі на заняттях присутні діти різних вікових категорій:

- розподіл гуртків, груп на підгрупи;
- підготовка різнорівневих завдань;
- залучення старших дітей до навчання менших – педагогіка партнерства (участь у навчанні молодших дітей і перевірі їхніх освітніх здобутків);
- проведення поетапної роботи за принципом «від простішого до

складнішого» – відповідно до віку та рівня підготовки дітей;

- використанні універсальних диференційованих завдань, які можуть бути цікавими та корисними для різних вікових груп;
- екскурсії до музеїв (у тому числі віртуальні), на природу...

4. Якщо діти не йдуть на контакт з педагогічним працівником:

- використання перед початком занять коротких тренінгових вправ (неформальне знайомство з учнями, розповідь про себе з метою викликати довіру та привернути увагу до педагога);
- залучення дитини до простої допомоги (впорядкування кабінету, догляд за домашніми тваринами(особливо малими));
- дарування дитині іграшки чи якогось предмету, який став би «другом»;
- долучення батьків – активних учасників освітнього процесу – до життя колективу гуртка, творчого об'єднання;
- запрошення одного з батьків на заняття офлайн;
- поетапне (можливо спочатку короткотривале) зацікавлення дитини, віднаходячи її індивідуальну мотивацію відвідування занять;
- відзначення успіхів дитини після кожного етапу діяльності (створення території успіху), підкреслення того, що невиконані завдання наступного разу подолаються легко;
- підбір індивідуальних завдань, які дитині буде цікаво виконувати і які не стануть для неї проблемними.

5. Якщо діти через обумовлені боєвими діями причини відмовляються навчатись у групах без присутності батьків або осіб, що їх замінюють:

- запрошення батьків на кілька перших занять, а за необхідності й на наступні заняття поки дитина не відчує безпеку і не заспокоється;
- залучення батьків до онлайн-навчання (поступова заміна активної участі в процесі навчання більш пасивною).

6. Якщо дитина постійно відчуває страх, панічні атаки:

- активне залучення практичного психолога закладу до роботи з такими дітьми (тренінги та ігри з дітьми, психологічна абетка, спеціальні психологічні тренінги для педагогів і батьків дітей, вправи на зняття напруги /дітям дозволяється на онлайн занятті показати свої емоції у прояві гримас/, дихальні вправи, арт-терапія, піскотерапія, тістопластика, гліптоластика, колективні заняття...);

- концентрація уваги на позитивних подіях, фактах, предметах;
- переключення уваги дитини на її розповідь про щось позитивне, світле;
- спокійне та доброзичливе спілкування;
- використання вправ для психологічного розвантаження дитини;
- відволікати дітей від реалій сьогодення шляхом глибокого занурення їх у творчість;
- залучення дітей до рухливих колективних ігор;
- створення в дитячому колективі спокійного, доброзичливого мікроклімату (безпечно, тепло, затишно, теплий чай, печиво);
- системне проведення діалогу з дитиною (пояснювати, що вона в безпеці, що її завжди почують; обійми);
- відвідування зоологічних куточків, заняття на природі, розміщення в кабінетах для занять акваріумів, долучення дітей до догляду за рибками;
- розповіді цікавих позитивних історій про Україну, наш край;
- спільне планування майбутнього;
- уникнення різких звуків, окриків;
- ненав'язливе відволікання уваги від тем, які можуть асоціюватися з воєнною тематикою.

За свідченням педагогів –практиків, **найпоширенішими проблемами** для дітей з внутрішньо переміщених сімей є такі:

- відсутність необхідної техніки для дистанційного навчання(не всі могли або не мали часу взяти з собою необхідне);
- відсутність доступу до мережі Інтернет для дистанційного навчання;
- відсутність необхідного обладнання для занять у гуртку або відсутність фінансової можливості їх придбання (фарби, олівці, сценічні костюми, необхідні інструменти для створення технічних пристроїв тощо);
- низький рівень поінформованості щодо закладів позашкільної освіти в громаді, мікрорайоні;
- не вільне володіння державною мовою;
- відсутність практичного психолога в закладі позашкільної освіти;
- наявність необхідних документів із собою для працевлаштування в заклад позашкільної освіти...

Шановні колеги! Просимо зважити на зазначені проблеми та розглянути можливість щодо їх вирішення або мінімізації.

Щиро віримо у ваш талант, мудрість і професіоналізм!

Бажаємо успіхів!

Віримо у перемогу та наближаємо її своєю працею!